

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **VENTUREAL, s. r. o.**, se sídlem Vídeňská 121, Brno, zastoupený JUDr. Ing. Martinem Florou, Dr., advokátem se sídlem Lidická 57, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 57, Jihlava, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. 10. 2008, č. j. 31 Ca 119/2008 - 12,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. 10. 2008, č. j. 31 Ca 119/2008 - 12, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou dne 14. 8. 2008 u Krajského soudu v Brně domáhal ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu. Ten spatřoval v tom, že Krajský úřad kraje Vysočina, odbor životního prostředí, vydal dle § 10 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) nesouhlasné stanovisko ze dne 5. 6. 2008, č. j. KUJI 42200/2008/OZP/Fr, k záměru „Větrný park Blatnice“ v rámci posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí dle citovaného zákona. Vydáním předmětného stanoviska tedy mělo vůči žalobci dojít k nezákonnému zásahu ve smyslu § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu se žalobce domáhal,

aby soud žalovanému uložil „zrušit výše uvedené stanovisko a nahradit jej souhlasným stanoviskem“.

Krajský soud usnesením ze dne 9. 10. 2008, č. j. 31 Ca 119/2008 - 12, žalobu podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. odmítl [z povahy věci je však zřejmé, že měl na mysli důvod pro odmítnutí dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jedná se patrně o chybu v psaní]. Byl toho názoru, že řízení nemohlo proběhnout a shledal, že stanovisko dle § 10 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí nenaplnuje pojem zásahu ve smyslu § 82 s. ř. s., a proto není z materiálního ani formálního hlediska úkonem, na který by citované ustanovení soudního řádu správního dopadalo. Za této situace měl krajský soud za to, že chybí základní podmínka řízení o žalobě podle § 82 s. ř. s., přičemž tento nedostatek je neodstranitelný. Krajský soud své rozhodnutí dále odůvodnil následujícím způsobem:

K podání žaloby dle § 82 s. ř. s. je aktivně legitimován každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování.

Za podstatné pro posouzení věci považoval krajský soud to, zda stanovisko dle § 10 zákona o hodnocení vlivů na životní prostředí může být nezákonným zásahem ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s. Co se týká definice samotného nezákonného zásahu, odvolal se krajský soud na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2004, č. j. 2 Afs 17/2003 - 54, www.nssoud.cz, kde Nejvyšší správní soud konstatoval, že samotný zákon přesnou definici neobsahuje a zásah vymezuje velmi obecně a široce, neboť jednoznačné vymezení ani není možné. Dále předmětný rozsudek obsahoval příkladný výčet takových možných zásahů.

Nezákonný zásah v podobě nesouhlasného stanoviska pak žalobce dle krajského soudu spatřoval v tom, že žalovaný nepostupoval nestranně a nezávisle, nerespektoval závěry obsažené v dokumentaci EIA vyhotovené dle § 8 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí ani závěry obsažené v posudku na dokumentaci dle § 9 téhož zákona; bez kladného stanoviska přitom dle žalobce nelze reálně očekávat, že by následně bylo vydáno územní rozhodnutí a stavební povolení.

Ve smyslu výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu však krajský soud dospěl závěru, že stanovisko dle § 10 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí nelze považovat za nezákonný zásah; na základě tohoto úkonu, který lze v určitém smyslu srovnat s institutem znaleckého posudku, nemusí žalobce nic konat, ničeho se zdržet ani nic strpět.

Krajský soud také uvedl, že Nejvyšší správní soud setrvale judikuje, že předmětné stanovisko nelze považovat za rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 s. ř. s. a dané stanovisko tak není samostatně přezkoumatelné ve správním soudnictví (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 1 As 13/2007 - 63, publikovaný pod č. 1461/2008 Sb. NSS). Předmětné stanovisko lze přezkoumávat až v rámci konečného rozhodnutí, k němuž je stanovisko podkladem a k zásahu do subjektivního práva stěžovatele dochází až v rámci tohoto konečného rozhodnutí. V tomto směru krajský soud odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č. j. 1 As 39/2006 - 55 a ze dne 14. 6. 2006, č. j. 2 As 59/2005 - 136, oba dostupné na www.nssoud.cz.

Kromě výše uvedeného se krajský soud odvolal na další judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle které předmětné stanovisko není způsobilé zasáhnout do veřejných subjektivních práv (§ 2 s. ř. s.), a proto proti němu nelze brojit ve správním soudnictví, a to ani prostřednictvím

žaloby ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s. Takové podání proto má soud odmítnout. Není totiž splněna podmínka řízení v podobě aktivní žalobní legitimace, tj. možnosti subjektu práva být žalobcem v daném typu řízení. Pokud je zásah do práv žalobce vyloučen, je vyloučeno soudní řízení a žaloba musí být odmítnuta, přičemž tento závěr dle krajského soudu není v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2007, č. j. 9 Aps 1/2007 - 68, publikovaným pod č. 1382/2007 Sb. NSS, dle něhož aktivně legitimována k podání žaloby na ochranu proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu je každá osoba, která tvrdí, že byla tímto zásahem, pokynem či donucením přímo zkrácena na svých právech a soud proto v rámci úvahy o splnění podmínek řízení zkoumá pouze toto tvrzení, nikoliv už jeho důvodnost, neboť ta je předmětem vlastního meritorního posouzení. I z tohoto rozhodnutí totiž vyplývá, že soud podání odmítne tam, kde je dotčení na právech pojmově vyloučeno, jako tomu bylo v daném případě.

Žalobce („stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu včasnou kasační stížností. V ní výslovně namítal stížní důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nesprávné posouzení právní otázky soudem a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Stěžovatel dle svých slov bere na vědomí obsah krajským soudem citovaných rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, dle nichž není stanovisko dle § 10 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí samostatně přezkoumatelné ve správním soudnictví a není způsobilé zasáhnout do veřejných subjektivních práv stěžovatele. Na druhou stranu je však toho názoru, že tyto závěry, stejně jako závěry uvedené v napadeném usnesení samotném, nejsou správné a nereflektují obsah usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 2469/07.

Nejvyšší správní soud a v souladu s ním i krajský soud upírají předmětnému stanovisku povahu rozhodnutí a vylučují možnost, že by jeho vydáním mohl být oznamovatel záměru (zde stěžovatel) zkrácen na svých právech, a to pro předběžný charakter tohoto stanoviska.

Stěžovatel upozorňuje na to, že dle § 10 odst. 4 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí platí, že bez stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí nelze vydat rozhodnutí nebo opatření nutná k provedení záměru v žádném správním nebo jiném řízení nebo v jiném postupu dle zvláštních právních předpisů. Vydání nesouhlasného stanoviska navíc fakticky znemožňuje, aby realizace posuzovaného záměru byla povolena. Předmětné stanovisko je tedy nezbytnou podmínkou vydání rozhodnutí o povolení posuzovaného záměru v navazujících správních řízeních a fakticky tedy zakládá právo oznamovatele úspěšně žádat příslušné správní orgány o povolení záměru. Právě na tomto právu však byl stěžovatel zkrácen a důvody pro vydání nesouhlasného stanoviska nemají oporu v zákoně. Zároveň bylo toto stanovisko žalovaným vydáno při výkonu pravomoci v jedné z oblastí veřejné správy. Splňuje tedy definiční znaky nezákonného zásahu správního orgánu dle § 82 a násl. s. ř. s.

Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že argumentaci stěžovatele výše specifikovaným rozhodnutím Ústavního soudu považuje za nepřesnou. Z tohoto usnesení lze jen vyvozovat, že stěžovatelé nevyužili možnost obrany prostřednictvím žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, netvrdí se v něm však nic o důvodnosti takového případného návrhu.

Žalovaný přitom v daném případě bral v potaz, že dokumentace a posudek dle § 8 a § 9 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí obsahovaly závěr, podle něhož s realizací záměru lze souhlasit; žalovaný však v souladu se zákonem opřel své stanovisko nejen o tyto dokumenty,

ale též o veřejné projednání a vyjádření zasláná různými subjekty během procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Svůj postup žalovaný v nesouhlasném stanovisku odůvodnil.

Není také zřejmé, jakým způsobem mělo stanovisko přímo zasáhnout do práv stěžovatele. Navíc správní orgán, který vydává příslušné rozhodnutí, není obsahem stanoviska vázán. Dané stanovisko tvoří pouze jeden z podkladů pro konkrétní rozhodnutí. Dle logiky stěžovatele by tak bylo možné napadat žalobami kterýkoli z podkladů správního rozhodnutí. Žalovaný se domnívá, že zásah, kterým by subjekt mohl být přímo zkrácen na svých právech dle § 82 a násl. s. ř. s., by musel vůči takovému subjektu mít povahu závazného a zároveň konečného úkonu veřejné moci. V opačném případě by pod § 82 s. ř. s. byly podřaditelné úkony, které soudní řád správní ze soudního přezkumu dle svého § 70 vylučuje (úkony předběžné povahy).

Stěžovatel podává kasační stížnost výslovně z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Ovšem podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí žaloby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS).

Kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud musel především rozhodnout, jestli posouzení toho, zda úkon správního orgánu (zde tedy stanovisko dle § 10 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí) vůbec může být pojmově nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením ve smyslu § 82 s. ř. s., je otázkou důvodnosti žaloby, nebo otázkou existence podmínek řízení. Nejvyšší správní soud již podobnou otázku řešil v rozsudku ze dne 20. 9. 2006, č. j. 3 Aps 3/2005 - 139, publikovaném pod č. 1010/2007 Sb. NSS. Konkrétně zde uvedl, že „*pokud soud zvažoval naplnění jednotlivých znaků, kterými je definován nezákonný zásah, přičemž dospěl k závěru, že tomu v dané věci tak není, nejedná se o nedostatek podmínek řízení dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nýbrž o nesplnění definičních znaků nezákonného zásahu dle § 82 s. ř. s. Žaloba je v důsledku nesplnění podmínek ust. § 82 s. ř. s. podle § 87 odst. 3 s. ř. s. nedůvodná, nikoli neprojednatelná*“. V již vzpomínaném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2007, č. j. 9 Aps 1/2007 - 68, publikovaném pod č. 1382/2007 Sb. NSS, ostatně Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že aktivně legitimována k podání žaloby na ochranu proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu je každá osoba, která tvrdí, že byla tímto zásahem, pokynem či donucením přímo zkrácena na svých právech. Soud proto v rámci úvahy o splnění podmínek řízení zkoumá pouze toto tvrzení, nikoliv už jeho důvodnost, neboť ta je předmětem vlastního meritorního posouzení.

Na druhou stranu Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 18. 10. 2007, č. j. 4 Aps 5/2006 - 151, www.nssoud.cz, zamítl kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 6. 2006, č. j. 62 Ca 16/2006 - 104, kterým krajský soud v právně obdobné situaci odmítl žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., protože dospěl k závěru, že se jedná o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Rovněž z judikatury citované krajským soudem vyplývala možnost odmítnutí žaloby dle § 82 s. ř. s. v případě řízení ve věci stanoviska podle § 10 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (Nejvyšší správní soud zde pro úplnost dodává, že krajský soud v tomto směru výslovně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 1 As 13/2007 - 63, publikovaný pod č. 1461/2008 Sb. NSS, ve skutečnosti se však jednalo o citaci z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2008, č. j. 2 Aps 1/2008 - 77, publikovaného pod č. 1623/2008 Sb. NSS).

Z důvodu rozporné judikatury se věc stala předmětem posouzení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, který ve svém usnesení ze dne 16. 12. 2008, č. j. 8 Aps 6/2007 - 247, www.nssoud.cz, uvedl, že „posouzení, zda úkon správního orgánu může být pojmově nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením ve smyslu § 82 s. ř. s., je otázkou důvodnosti žaloby (součástí rozhodnutí ve věci samé), nikoli otázkou existence podmínek řízení dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.“. Ve stejném usnesení rozšířený senát Nejvyššího správního soudu dále uvedl, že „ustanovení § 82 s. ř. s. pod nadpisem „žalobní legitimace“ stanoví, že každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo brozí-li jeho opakování. Podle § 85 s. ř. s. je žaloba nepřipustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky nebo domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.“

Postavení žalobce jako účastníka řízení o žalobě podle § 82 s. ř. s. je (ve spojení s § 33 odst. 1 s. ř. s., podle něhož jsou účastníky řízení navrhovatel (žalobce) a odpůrce (žalovaný) nebo ti, o nichž to stanoví tento zákon) dáno jeho tvrzením. Citované ustanovení § 82 s. ř. s. tak pod nadpisem „aktivní legitimace“ vymezuje okruh tvrzení, která musí žalobce podat, aby jeho procesní úkon (žaloba) měl zamýšlené účinky, tj. dal vzniku příslušnému procesně právnímu vztahu a vedl soud k rozhodnutí, tj. výroku směřujícímu k ochraně veřejného subjektivního práva. V průběhu řízení je proto nutno zkoumat, zda žalobce tvrzenou aktivní věcnou legitimaci k podání žaloby skutečně měl, resp., zda se žalovaný státní orgán tvrzeného zásahu do veřejných subjektivních práv skutečně dopustil (zda je tedy skutečně věcně pasivně legitimován). V tomto smyslu je třeba institut aktivní legitimace chápat v tradičním pojetí jako oprávnění vyplývající z hmotného práva; má ji ten z účastníků, komu svědčí subjektivní právo nebo povinnost, o něž se v řízení jedná. Posouzení jednotlivých definičních znaků tvrzeného nezákonného zásahu (zkrácení na právech, nezákonnost zásahu) představuje vždy úvahu ve věci samé, která v konečném důsledku může vést nanejvýš k zamítnutí žaloby (se závěrem, že k tvrzenému zásahu vůči žalobci nedošlo, nebo že k němu sice došlo, nebyl však nezákonný, anebo sice nezákonným byl, avšak žalobce jím nebyl přímo zkrácen na svých subjektivních právech) - § 87 odst. 3 s. ř. s. - nikoliv k jejímu odmítnutí pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Jednotlivé definiční znaky aktivní legitimace k žalobě podle § 82 s. ř. s. nepředstavují speciální formulace podmínek řízení, při jejichž „zjištěné absenci“ se klade absolutní překážka postupu procesu, takže soud nemůže vydat rozhodnutí o věci, o kterou běží.

V souladu s názorem rozšířeného senátu je v nyní posuzované věci třeba uzavřít, že nenaplnění podmínek, jimiž je definován nezákonný zásah, nepředstavuje nedostatek podmínek řízení podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a žaloba proto může být nedůvodná, nikoliv však neprojednatelná. Usnesení krajského soudu, kterým byla žaloba podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítnuta, je proto nezákonné. Právě z tohoto důvodu je na místě usnesení krajského soudu zrušit.

Nad rámec nutného odůvodnění Nejvyšší správní soud dodává, že již v rozsudku ze dne 3. 6. 2004, č. j. 2 Afs 17/2003 - 54, www.nssoud.cz (na který odkazoval i krajský soud), konstatoval, že „definici zásahu zákon neobsahuje, zásah vymezuje velmi obecně a široce. Přesná definice ani není možná, protože pod pojem zásahu spadá velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jde o úkony neformální, pro které mohou a nemusí být stanovena pravidla, např. faktické pokyny (typicky v dopravě), bezprostřední zásahy (při obrožení, při demonstraci, příkazy ke zjednání nápravy), zajišťovací úkony atd.; tedy obecné úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují, a ty jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického (ústního či jinak vyjádřeného) pokynu či příkazu“.

Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2007, č. j. 9 Aps 1/2007 - 68, publikovaného pod č. 1382/2007 Sb. NSS (v části, jež nebyla překonána výše citovaným rozhodnutím rozšířeného senátu), „v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu pak je třeba konkrétně zkontrolovat, zda stěžovatelem tvrzený zásah splňuje tzv. definiční znaky zásahu uvedené v § 82 s. ř. s., neboť není možno se domáhat ochrany před jakýmkoliv zásahem, ale pouze před takovým, který, jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, publikovaném pod č. 603/2005 Sb. NSS, kumulativně splňuje následující podmínky: Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením (tj. „zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), který byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno (5. podmínka), přičemž „zásah“ v širším smyslu nebo jeho důsledky musí trvat nebo musí brožit opakovaně „zásahu“ (6. podmínka). Není-li, byť jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout.“

V daném případě však nelze seznat v první řadě splnění čtvrté podmínky pro úspěšnost žaloby – nedochází totiž k přímému zásahu, pokynu nebo donucení (zásahu v širším slova smyslu) vůči stěžovateli, neboť, jak již uvedl krajský soud, na základě daného stanoviska nemusí stěžovatel nic konat, ničeho se zdržet ani nic strpět. Zásah správního orgánu, proti němuž lze úspěšně brožit předmětnou žalobou, musí mít podobu bezprostředního omezení autonomní sféry jednotlivce, což tzv. stanovisko EIA nespĺňuje. Jak vyplývá z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, stanovisko dle § 10 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí představuje pouze podkladový akt, úkon předběžné povahy, který sám o sobě nezasahuje do veřejných subjektivních práv stěžovatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 1 As 13/2007 - 63, publikovaný pod č. 1461/2008 Sb. NSS, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2008, č. j. 2 Aps 1/2008 - 77, publikovaný pod č. 1623/2008 Sb. NSS). Toto stanovisko nebrání stěžovateli v zahájení navazujících správních řízení, není pro jejich výsledek závazné a je přezkoumatelné ve správním soudnictví v rámci přezkoumání konečného správního rozhodnutí. Tím je také zajištěna ochrana veřejných subjektivních práv stěžovatele.

Případná není ani argumentace stěžovatele usnesením Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 2469/07, <http://nalus.usoud.cz>, neboť v případě daného usnesení, jímž byla ústavní stížnost odmítnuta jako nepřijatelná, se řízení před Ústavním soudem týkalo nikoli samotného stanoviska dle § 10 zákona o hodnocení vlivů na životní prostředí, ale postupu v procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí dle § 4 a násl. zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (konkrétně vynechání oznámení dle § 6 předmětného zákona); týkalo se tedy nikoli „výstupu“, ale „postupu“ v procesu posuzování.

K problematice citovaného usnesení Ústavního soudu se Nejvyšší správní soud ostatně vyslovil v právně obdobné věci již ve svém rozsudku ze dne 15. 5. 2008, č. j. 2 Aps 1/2008 - 77, publikovaném pod č. 1623/2008 Sb. NSS, v němž uvedl, že „nelze dát stěžovatelům za pravdu ani tam, kde argumentují pomocí usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 2469/07, dostupné z nalus.usoud.cz. Předně je třeba poukázat na formu tohoto rozhodnutí – usnesení, kterým bylo podání odmítnuto pro nepřijatelnost. Ta byla shledána z důvodů, že stěžovatelé v daném případě před podáním ústavní stížnosti nevyužili všechny procesní prostředky, které zákon k ochraně práv poskytuje. To vše podle zásady, dle níž ústavní stížnost připadá do úvahy až subsidiárně, jako poslední možnost nápravy.“

Judikatura Ústavního soudu v daném případě je totiž jiná. V nálezu ze dne 25. 5. 1999, sp. zn. IV. ÚS 158/99, publ. ve Sb. n. u. ÚS, sv. 14, č. 40, s. 355, Ústavní soud uvedl: „posudky, stanoviska či vyjádření vykonavatelů veřejné správy, jejichž účelem je uplatnění hledisek ochrany zájmů, které tito vykonavatelé reprezentují, nejsou praxí ani teorií považovány za rozhodnutí. Teorie je řadí mezi tzv. jiné správní úkony, které nezakládají, nemění, neruší ani autoritativně nepotvrzují konkrétní právní vztahy.“ V usnesení ze dne 22. 11. 2006, sp. zn. I. ÚS 637/06, nalus.usoud.cz, se Ústavní soud ztotožnil s názorem,

že přezkoumáním podkladového stanoviska ve smyslu zákona o ELA až v rámci soudního přezkumu rozhodnutí o žádosti o povolení záměru není nijak zasaženo do ústavně zaručených základních práv stěžovatele“.

Jakkoliv se na základě shora nastíněných obecných úvah zdá, že krajský soud nepochybil v základu argumentace vylučující možnost úspěšně brojit proti samotnému (nesouhlasnému) stanovisku dle § 10 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí jakožto nezákonnému zásahu, odmítnutím žaloby připravil stěžovatele o právo na projednání věci a vypořádání jeho žalobních tvrzení. Nejvyšší správní soud připomíná, že odmítnutí žaloby má pro stěžovatele jiné právní důsledky než zamítnutí žaloby. Pochybení krajského soudu proto nelze posoudit jako formální nedostatek, který by neměl vliv na práva a povinnosti stěžovatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2006, č. j. 3 Aps 4/2005 - 63, www.nssoud.cz).

Je však třeba opětovně poznamenat, že přezkoumání předmětného stanoviska soudem může stěžovatel dosáhnout v rámci přezkumu rozhodnutí o povolení záměru (v daném případě tedy územního rozhodnutí ve věci umístění předmětné stavby, rozhodne-li se stěžovatel svým návrhem takové řízení zahájit).

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost, pokud jde o otázku existence podmínek řízení, důvodnou, nezbyvá mu tedy, než v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. usnesení krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. V něm bude Krajský soud v Brně vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Krajský soud v Brně v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 28. května 2009

JUDr. Lenka Matyášová.
předsedkyně senátu